

Tietoa MACS luokituksen käyttäjälle

Manual Ability Classification System (MACS)-luokitus kuvailee tapaa, jolla CP-oireiston omaava lapsi käsittelee esineitä päivittäisissä toiminnoissa. MACS kuvailee viisi tasoa. Tasot perustuvat lapsen itseohjautuvaan kykyyn käsitellä esineitä ja kuvailevat avuntarvetta tai tarvetta toiminnan mukauttamiseen suoriutuakseen esineiden käsittelystä. MACS luokitus kuvailee myös erot tasojen välillä, jotta on helpompi päättää mikä taso kuvaa parhaiten lapsen kykyä käsitellä esineitä.

Esineet, joihin tässä viitataan, ovat niitä tarkoituksenmukaisia ja ikään sopivia esineitä, joita tarvitaan toiminnoissa kuten syöminen, pukeutuminen, piirtäminen, leikkiminen ja kirjoittaminen. Näillä esineillä tarkoitetaan niitä, jotka ovat lapsen ulottuvilla ja lähituntumassa. Esineet, joita käytetään erikoistumista vaativissa toiminnoissa ja jotka vaativat erityistaitoja (soittimen soittaminen) eivät kuulu luokituksen piiriin.

Määriteltäessä MACS-tasoa valitse taso, joka kuvaa parhaiten lapsen tyypillistä suoriutumista kotona, koulussa tai muussa ympäristössä. Lapsen motivaatio ja älyllinen taso vaikuttavat kykyyn käsitellä esineitä ja vaikuttaa siten myös MACS tasoon. Jotta lapsen kyky käsitellä esineitä saadaan selville, on tärkeää haastatella henkilöä, joka tuntee lapsen hyvin. MACS:n on tarkoitettu luokittelevan lapsen tyypillistä suoriutumista, ei parasta suorituskkyä erityisissä testaustilanteissa.

MACS on toiminnallinen kuvausluokitus, joka täydentää CP-vamma diagnoosia ja sen alatyyppejä. MACS luokittelee lapsen käsien käyttöä päivittäisissä toiminnoissa kokonaisuutena, ei kummankaan käden käyttöä erikseen tai ominaisuuksia kuten tarttumista. MACS ei huomioi käsien toiminnallisia eroja vaan kuvailee kuinka lapsi käsittelee ikään sopivia esineitä. MACS ei pyri selittämään syitä heikentyneeseen kykyyn käsitellä esineitä.

MACS-luokitusta voi käyttää 4-18-vuotiailla henkilöillä, mutta tietyt erityispiirteet tulee ottaa huomioon ikään liittyen. Nelivuotias lapsi käsittelee luonnollisesti erilaisia esineitä kuin teini-ikäinen. Sama pätee itsenäisyyteen; pieni lapsi tarvitsee enemmän apua ja ohjausta kuin vanhempi lapsi.

MACS-luokituksella voi kuvata kaikenlaisia toiminnallisia vaikeuksia kaikilla CP-vammaisilla lapsilla. Tiettyjä CP-diagnoseja voi löytää kaikilta MACS tasoilta, kuten bilateraalinen CP. Samanaikaisesti toisia CP-diagnoseja voi löytää harvemmilta tasoilta, kuten unilateraalinen CP. Tasolla I on lapsi, jolla on lieviä rajoituksia ja tasolla IV tai V on lapsi, jolla on suuria toiminnallisia rajoituksia. Jos tyypillisesti kehittynyt lapsi luokiteltaisiin MACS:n mukaan, taso 0 pitäisi lukea mukaan.

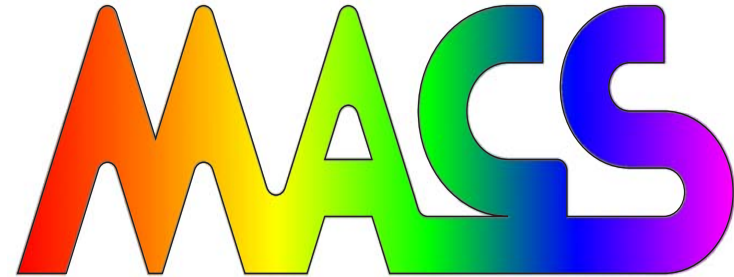
Jokaisessa luokassa voi olla toiminnan tasoltaan vaihtelevia lapsia. On epätodennäköistä, että MACS taso muuttuu kuntoutuksen myötä. Kaikella todennäköisyydellä taso pysyy ajan kuluessa samana.

MACS-luokitus on järjestyksellinen asteikko, joka merkitsee sitä että tasot ovat järjestyksessä mutta erot tasojen välillä eivät ole välttämättä tasaisia, eikä lapsia voi jakaa tasaisesti viiteen eri tasoon.

Translation done by: Tt Virpi Kuusinen, tt Tuomas Virusmäki & el Leena Haataja

E-mail: ann-christin.eliasson@ki.se www.macs.nu

Eliasson AC, Krumlind Sundholm L, Rösblad B, Beckung E, Arner M, Öhrvall AM, Rosenbaum P. The Manual Ability Classification System (MACS) for children with cerebral palsy: scale development and evidence of validity and reliability *Developmental Medicine and Child Neurology* 2006 48:549-554

Manual Ability Classification System 4-18-vuotiaille cp-vammaisille lapsille

2005, päivitetty 2010

MACS-luokitus kuvaa, miten cp-vammainen lapsi käyttää käsiään päivittäisissä toiminnoissa.

- MACS kuvailee, kuinka lapsi käsittelee tyypillisesti esineitä kotona, koulussa ja muissa yhteisöissä, ei parasta mahdollista kapasiteettia.
- Jotta lapsen kyky käsitellä esineitä saadaan selville, on tärkeää haastatella henkilöä, joka tuntee lapsen hyvin, eikä käytä erityisiä testejä.
- Esineiden käsittely tulee suhteuttaa lapsen ikään
- MACS luokittelee käsien käyttöä kokonaisuutena, ei käsien toimintaa erikseen

Mitä sinun tulee tietää käyttäaksesi MACS-luokitusta?

Lapsen taidot käsitellä esineitä päivittäisissä tilanteissa, esim. leikissä, vapaa-aikana, ruokailussa ja pukeutumisessa.

Missä tilanteissa lapsi on itsenäinen ja missä asioissa tarvitsee ulkopuolisen henkilön tukea tai käytettävien välineiden / tilanteiden soveltamista?

I. Lapsi käsittelee esineitä helposti ja onnistuneesti.

Käsien käytössä ilmenevät rajoitteet liittyvät enimmäkseen nopeuteen ja tarkkuuteen. Käsien käytössä ilmenevät puutteet eivät kuitenkaan rajoita itsenäisyyttä päivittäisissä toiminnoissa.

II. Lapsi käsittelee suurinta osaa esineistä onnistuneesti, mutta toiminnan laadussa ja/tai nopeudessa on jonkin verran puutteita.

Lapsi saattaa välttää tiettyjä toimintoja tai suorittaa ne työläästi; vaihtoehtoisia toimintatapoja voi olla käytössä, mutta käsien käytön puutteet eivät tavallisesti rajoita itsenäisyyttä päivittäisissä toiminnoissa.

III. Lapsen on vaikea käsitellä kaikkia esineitä; tarvitsee apua toiminnan valmistelemaan ja/tai muokkaamiseen.

Suoritus on hidas ja sen laadussa ja määrässä on selkeitä puutteita. Toiminnot onnistuvat itsenäisesti, jos ne on valmisteltu tai toimintaa muokattu ulkopuolisen henkilön avulla.

IV. Lapsi käsittelee itsenäisesti helposti käsiteltäviä esineitä muokatuissa tilanteissa.

Suorittaa toiminnan osavaiheita erittäin työläästi ja heikosti onnistuen. Tarvitsee jatkuvaa tukea ja apua ja/tai muokattuja välineitä myös toimintojen osavaiheiden suorittamiseen.

V. Lapsi ei käsittele esineitä itsenäisesti ja taidot käsitellä esineitä tai suorittaa yksinkertaisia toimintoja ovat heikot.

Tarvitsee jatkuvaa ulkopuolisen henkilön avustusta.

Ero tasojen I ja II välillä:

Tasolla I lapsella voi olla vaikeuksia käsitellä hyvin pieniä, painavia tai helposti särkyviä esineitä, jotka vaativat kehittyntä hienomotorista kontrollia tai erityistä kahden käden koordinaatiota. Rajoitteet voivat ilmetä myös uusissa ja vieraissa tilanteissa. Tasolla II lapsi suorittaa lähes samat toiminnot kuin tasolla I, mutta toiminnan laatu on heikompi tai suoritus on hitaampi. Toiminnalliset erot käsissä voivat rajoittaa toimimisen tehokkuutta. Tasolla II lapsi tavallisesti yrittää yksinkertaistaa esineiden käsittelyä, esim. tukee esineen sen sijaan, että käyttäisi kahta kättä.

Ero tasojen II ja III välillä:

Tasolla II lapsi käsittelee lähes kaikkia esineitä, vaikkakin hitaasti tai ikätasoa laadullisesti heikommin. Tasolla III lapsi tarvitsee ulkopuolisen henkilön apua toiminnan valmistelemaan ja/tai ympäristön/välineistön muokkaamiseen, jotta voi ulottua ja käsitellä esinettä itsenäisesti. Tasolla III lapsi ei pysty suorittamaan tiettyjä toimintoja ja heidän itsenäinen suoriutuminen riippuu siitä, tukeeko vai rajoittaako ympäristö toimimista.

Ero tasojen III ja IV välillä:

Tasolla III lapsi voi suorittaa tiettyjä toimintoja, jos tilanne on muokattu, lapsi saa lisäaikaa ja ohjausta. Tasolla IV lapsi tarvitsee jatkuvaa ulkopuolisen henkilön apua toiminnan aikana ja voi parhaimmillaan itsenäisesti osallistua vain toiminnan osavaiheisiin.

Ero tasojen IV ja V välillä:

Tasolla IV lapsi suorittaa toiminnan osavaiheita jatkuvan ulkopuolisen henkilön avun turvin. Tasolla V lapsi pystyy parhaimmillaan osallistumaan yksinkertaisiin liikkeisiin erityisissä järjestetyissä tilanteissa, esim. painamaan painiketta.